

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการศึกษา

การศึกษานี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา (descriptive research) เพื่อวิเคราะห์สถานการณ์การส่งเสริมการฟื้นฟูสภาพหลังการผ่าตัดช่องท้องในผู้ป่วยสูงอายุ หอผู้ป่วยศัลยกรรมชาย 1 โรงพยาบาลนครพิงค์ จังหวัดเชียงใหม่

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรประกอบด้วย หัวหน้าพยาบาลกลุ่มงานศัลยกรรม 1 คน หัวหน้าหอผู้ป่วย 1 คน และพยาบาลวิชาชีพประจำหอผู้ป่วยศัลยกรรมชาย 1 จำนวน 13 คน ดังนี้

1.1 หัวหน้าพยาบาลกลุ่มงานศัลยกรรมจำนวน 1 คน มีคุณสมบัติดังนี้ 1) ดำรงตำแหน่งหัวหน้าพยาบาลกลุ่มงานศัลยกรรมไม่น้อยกว่า 1 ปี 2) มีใบประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ชั้น 1

1.2 หัวหน้าหอผู้ป่วย จำนวน 1 คน มีคุณสมบัติดังนี้ 1) ดำรงตำแหน่งหัวหน้าหอผู้ป่วยศัลยกรรมชาย 1 2) มีใบประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ชั้น 1

1.3 พยาบาลวิชาชีพประจำหอผู้ป่วย จำนวน 13 คน มีคุณสมบัติดังนี้ 1) ปฏิบัติงานที่หอผู้ป่วยศัลยกรรมชาย 1 ไม่น้อยกว่า 1 ปี 2) มีประสบการณ์ในการดูแลผู้ป่วยสูงอายุที่ได้รับการผ่าตัดช่องท้องไม่น้อยกว่า 1 ปี 3) มีใบประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ชั้น 1

2. กลุ่มตัวอย่าง มีการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างสำหรับการสนทนากลุ่ม ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในกลุ่มผู้ป่วยสูงอายุและกลุ่มผู้ดูแลผู้สูงอายุ กำหนดหลักในการสนทนากลุ่มคือ การสนทนากลุ่มควรใช้จำนวนไม่มาก เพื่อให้สามารถควบคุมกลุ่มและกระตุ้นให้ผู้เข้าร่วมสามารถให้ความคิดเห็นได้ทั่วถึง โดยการจัดกลุ่มในผู้ป่วยสูงอายุกลุ่มที่ 1 จำนวน 9 คนและกลุ่มที่ 2 จำนวน 10 คน รวม 19 คนและในกลุ่มผู้ดูแลผู้ป่วยสูงอายุกลุ่มละ 5 คนรวม 10 คน สำหรับการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างสำหรับการสัมภาษณ์เชิงลึกใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในกลุ่มที่มบุคลการสุขภาพ กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามความครบถ้วนสมบูรณ์ของข้อมูล และมีวิธีการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (purposive sampling) กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย

2.1 ผู้ป่วยสูงอายุที่ได้รับการผ่าตัดช่องท้องจำนวน 19 คน มีคุณสมบัติดังนี้
 1) เป็นผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไปที่ได้รับการวินิจฉัยว่ามีพยาธิสภาพในช่องท้องและมีแผนการรักษาโดยการผ่าตัดผ่านผนังหน้าท้อง เพื่อจัดการกับอวัยวะส่วนที่มีพยาธิสภาพ และหลังการผ่าตัดมารับการพักรักษาที่หอผู้ป่วยศัลยกรรมชาย 1 โรงพยาบาลนครพิงค์ 2) ไม่มีปัญหาเรื่องการพูด การได้ยิน 3) ยินดีให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมการศึกษา

2.2 ผู้ดูแลผู้ป่วยสูงอายุที่ได้รับการผ่าตัดช่องท้องจำนวน 10 คน มีคุณสมบัติดังนี้
 1) มีบทบาทหลักในการดูแลผู้ป่วยสูงอายุที่ได้รับการผ่าตัดช่องท้อง 2) ไม่มีปัญหาเรื่องการพูด การได้ยิน 3) ยินดีให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมการศึกษา

2.3 บุคลากรที่ปฏิบัติงานในหอผู้ป่วยศัลยกรรมชาย 1 ประกอบด้วย

2.3.1 ศัลยแพทย์ จำนวน 5 คน มีคุณสมบัติดังนี้ 1) มีความรู้ความเชี่ยวชาญในการดูแลผู้ป่วยสูงอายุที่ได้รับการผ่าตัดช่องท้องไม่น้อยกว่า 1 ปี 2) มีใบประกอบวิชาชีพแพทย์

2.3.2 พยาบาลวิชาชีพประจำห้องผ่าตัดจำนวน 5 คน มีคุณสมบัติ ดังนี้ 1) มีประสบการณ์ในการดูแลผู้ป่วยสูงอายุก่อนและหลังการผ่าตัดช่องท้องไม่น้อยกว่า 1 ปี 2) มีใบประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ชั้น 1

2.3.3 วิสัญญีพยาบาล จำนวน 5 คน มีคุณสมบัติดังนี้ 1) มีประสบการณ์ในการดูแลผู้ป่วยสูงอายุก่อนและหลังการผ่าตัดช่องท้องไม่น้อยกว่า 1 ปี 2) มีประกาศนียบัตรวิสัญญีพยาบาล

เครื่องมือในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา มีดังนี้

1. กลุ่มผู้ป่วยสูงอายุ เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วย

1.1 แบบบันทึกข้อมูลส่วนบุคคล ประกอบด้วย ข้อมูลเกี่ยวกับ อายุ สถานภาพ สมรส ระดับการศึกษา สิทธิการรักษา อาชีพปัจจุบัน แหล่งที่มาของรายได้ ความเพียงพอของรายได้ โรคประจำตัว การวินิจฉัยหลังการผ่าตัด ประวัติการได้รับการผ่าตัด ชนิดของการผ่าตัด ตำแหน่งแผลผ่าตัด ความยาวของแผลผ่าตัด ระยะเวลาในการผ่าตัดและระยะเวลาในการได้รับยาระงับความรู้สึก

1.2 แบบบันทึกการฟื้นฟูสภาพหลังการผ่าตัดช่องท้องของผู้ป่วยสูงอายุ ประกอบด้วย

1.2.1 จำนวนครั้งของการได้รับยาแก้ปวด ประเมินโดยสำรวจจากแบบบันทึกการช้ยาแก้ปวดทั้งชนิดรับประทานและชนิดฉีดตามที่ปรากฏในรายงานเวชระเบียน

1.2.2 จำนวนครั้งของการลุกเดินหลังผ่าตัด โดยการสอบถามผู้ป่วยสูงอายุ และจากเวชระเบียนประวัติผู้ป่วย

1.2.3 ภาวะแทรกซ้อนที่เกิดขึ้นหลังผ่าตัด ประเมินโดยสำรวจรายงานบันทึก จากเวชระเบียนของผู้ป่วยในส่วนของแผนการรักษาของแพทย์ บันทึกทางการแพทย์และแบบ รายงานอุบัติการณ์ในหอผู้ป่วยร่วมกับการสอบถามผู้ป่วยสูงอายุ โดยบันทึกการเกิดภาวะแทรกซ้อน ตั้งแต่วันแรกหลังผ่าตัด

1.2.4 จำนวนวันนอนโรงพยาบาลหลังผ่าตัด ประเมินโดยสำรวจจากเวช ระเบียนในส่วนของฟอร์มปรอทโดยนับตั้งแต่วันแรกหลังการผ่าตัดเป็นวันที่หนึ่ง (ไม่นับวันที่ ผ่าตัด) จนถึงวันที่จำหน่ายออกจากโรงพยาบาล

1.3 แนวคำถามในการสนทนากลุ่มและการสัมภาษณ์เชิงลึก ครอบคลุมประเด็นด้าน กระบวนการ ประกอบด้วย กิจกรรมการปฏิบัติในการส่งเสริมการฟื้นฟูสภาพหลังการผ่าตัดช่องท้อง ที่ได้รับจากพยาบาล แพทย์ และผู้ดูแลผู้ป่วยสูงอายุ

1.4 แนวคำถามในการสนทนากลุ่มและการสัมภาษณ์เชิงลึก ครอบคลุมประเด็นด้าน ผลลัพธ์ ประกอบด้วย ผลที่เกิดขึ้นจากการส่งเสริมการฟื้นฟูสภาพหลังการผ่าตัดช่องท้อง

1.5 แบบสังเกตการปฏิบัติตัวหลังการผ่าตัดช่องท้องของผู้ป่วยสูงอายุ ที่ผู้ศึกษาสร้าง ขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง มีลักษณะเป็นแบบการตรวจสอบรายการ (checklist) ประกอบด้วย การบันทึกเกี่ยวกับ วัน เวลาที่สังเกตและกิจกรรมการปฏิบัติตัวหลังการผ่าตัดในผู้ป่วย สูงอายุในเรื่อง 1) การบริหารการหายใจ 2) การไออย่างมีประสิทธิภาพ 3) การเคลื่อนไหวร่างกาย หลังการผ่าตัดใน 24-48 ชั่วโมง 4) การลุกเดินหลังการผ่าตัด 5) วิธีการลดอาการปวดแผลหลังการ ผ่าตัด 6) การรายงานอาการผิดปกติที่เกิดขึ้นกับตัวเอง 7) การดูแลแผลผ่าตัด 8) การปฏิบัติกิจวัตร ประจำวันหลังผ่าตัด โดยใช้วิธีการทำเครื่องหมาย ✓ หรือ ✗ ลงในช่องว่าง การปฏิบัติที่ตรงกับ กิจกรรมที่สังเกตได้ โดยการให้ความหมายดังนี้

✓ หมายถึง ปฏิบัติถูกต้องในกิจกรรมที่กระทำ

✗ หมายถึง ไม่ปฏิบัติในกิจกรรมที่กระทำ

1.6 แบบประเมินความพึงพอใจต่อการส่งเสริมการฟื้นฟูสภาพหลังการผ่าตัด ช่องท้องที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นเป็นข้อคำถาม 1 ข้อเกี่ยวกับความพึงพอใจต่อการส่งเสริมการฟื้นฟูสภาพ หลังการผ่าตัด ลักษณะข้อคำถามเป็นเลข 0 ถึง 10 คะแนน โดยเลข 0 หมายถึง ไม่พึงพอใจต่อการ ส่งเสริมการฟื้นฟูสภาพหลังการผ่าตัด และ เลข 10 หมายถึง พึงพอใจมากที่สุดต่อการส่งเสริมการฟื้นฟู สภาพหลังการผ่าตัด

2. กลุ่มผู้ดูแลผู้ป่วยสูงอายุ เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วย

2.1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ดูแลผู้ป่วยสูงอายุ ประกอบด้วย ข้อมูลเกี่ยวกับเพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา ความสัมพันธ์กับผู้ป่วยสูงอายุ อาชีพปัจจุบัน รายได้ตนเองเฉลี่ยต่อเดือน และความเพียงพอของรายได้

2.2 แนวคำถามในการสนทนากลุ่มและการสัมภาษณ์เชิงลึก ครอบคลุมประเด็นด้านกระบวนการ ประกอบด้วย กิจกรรมการได้รับการส่งเสริมจากบุคลากรสุขภาพในการส่งเสริมการฟื้นฟูสภาพหลังการผ่าตัดช่องท้องของผู้ป่วยสูงอายุ

2.3 แนวคำถามในการสนทนากลุ่มและการสัมภาษณ์เชิงลึก ครอบคลุมประเด็นด้านผลลัพธ์ ประกอบด้วย ผลที่เกิดขึ้นจากการส่งเสริมการฟื้นฟูสภาพหลังการผ่าตัดช่องท้อง

2.4 แบบประเมินความพึงพอใจต่อการได้รับการส่งเสริมจากบุคลากรสุขภาพในการส่งเสริมการฟื้นฟูสภาพหลังการผ่าตัดช่องท้องของผู้ป่วยสูงอายุที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นเป็นข้อคำถาม 1 ข้อเกี่ยวกับความพึงพอใจต่อการส่งเสริมการฟื้นฟูสภาพหลังการผ่าตัด ลักษณะข้อคำถามเป็นเลข 0 ถึง 10 คะแนน โดยเลข 0 หมายถึง ไม่พึงพอใจต่อการส่งเสริมการฟื้นฟูสภาพหลังการผ่าตัด และ เลข 10 หมายถึง พึงพอใจมากที่สุดต่อการส่งเสริมการฟื้นฟูสภาพหลังการผ่าตัด

3. ผู้บริหาร ได้แก่ หัวหน้าพยาบาลกลุ่มงานศัลยกรรม และหัวหน้าหอผู้ป่วย เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วย

3.1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลของผู้บริหาร ประกอบด้วย ข้อมูลเกี่ยวกับ อายุ ตำแหน่ง ระดับการศึกษา ระยะเวลาในการเป็นผู้บริหาร

3.2 แนวคำถามในการสัมภาษณ์เชิงลึก ครอบคลุมประเด็นด้านโครงสร้าง ประกอบด้วย 1) ลักษณะองค์กร ได้แก่ นโยบาย แผนดำเนินการ พันธกิจ วิสัยทัศน์ของโรงพยาบาล ขอบเขตการบริการ พันธกิจของหอผู้ป่วยศัลยกรรมชาย 1 มาตรฐานการพยาบาลหรือแนวปฏิบัติ คู่มือในการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมการฟื้นฟูสภาพหลังการผ่าตัดช่องท้อง งบประมาณในการดำเนินการ 2) ทรัพยากรบุคคล ได้แก่ จำนวนบุคลากรในหอผู้ป่วย อัตราส่วนของแพทย์ พยาบาล 3) วัสดุ อุปกรณ์และสิ่งแวดล้อมในหอผู้ป่วย

3.3 แนวคำถามในการสัมภาษณ์เชิงลึก ครอบคลุมประเด็นด้านกระบวนการ ประกอบด้วย กิจกรรมการปฏิบัติในการส่งเสริมการฟื้นฟูสภาพหลังการผ่าตัดช่องท้องที่ให้แก่ผู้ป่วยสูงอายุและผู้ดูแลผู้ป่วยสูงอายุ

3.4 แนวคำถามในการสัมภาษณ์เชิงลึก ครอบคลุมประเด็นด้านผลลัพธ์ ประกอบด้วย ผลที่เกิดขึ้นจากการส่งเสริมการฟื้นฟูสภาพหลังการผ่าตัดช่องท้อง

4. ทีมบุคลากรสุขภาพ ได้แก่ พยาบาล และแพทย์ เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ประกอบด้วย

4.1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลของทีมบุคลากรสุขภาพ เป็นข้อมูลเกี่ยวกับ เพศ อายุ ตำแหน่ง ระดับการศึกษา และระยะเวลาในการปฏิบัติงาน

4.2 แนวคำถามในการสัมภาษณ์เชิงลึกครอบคลุมประเด็นด้านโครงสร้าง ประกอบด้วย 1) ลักษณะองค์กร ได้แก่ นโยบาย แผนดำเนินการ พันธกิจ วิสัยทัศน์ของโรงพยาบาล ขอบเขตการบริการ พันธกิจของหอผู้ป่วยศัลยกรรมชาย 1 มาตรฐานการพยาบาลหรือแนวปฏิบัติ คู่มือในการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมการฟื้นฟูสภาพหลังการผ่าตัดช่องท้อง งบประมาณในการดำเนินการ 2) ทรัพยากรบุคคล ได้แก่ จำนวนบุคลากรในหอผู้ป่วย อัตราส่วนของแพทย์ พยาบาล และลักษณะเชิงวิชาชีพ ประกอบด้วย ประสิทธิภาพในการทำงานกับผู้ป่วยสูงอายุที่ได้รับการผ่าตัดช่องท้อง การได้รับการอบรมหรือศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับการส่งเสริมการฟื้นฟูสภาพหลังการผ่าตัดช่องท้อง 3) วัสดุอุปกรณ์และสิ่งแวดล้อมในหอผู้ป่วย

4.3 แนวคำถามในการสัมภาษณ์เชิงลึก ครอบคลุมประเด็นด้านกระบวนการ ประกอบด้วยกิจกรรมการปฏิบัติในการส่งเสริมการฟื้นฟูสภาพหลังการผ่าตัดช่องท้องที่ให้แก่ผู้ป่วยสูงอายุและผู้ดูแลผู้ป่วยสูงอายุ

4.4 แนวคำถามในการสัมภาษณ์เชิงลึก ครอบคลุมประเด็นด้านผลลัพธ์ ประกอบด้วย ผลที่เกิดขึ้นจากการส่งเสริมการฟื้นฟูสภาพหลังการผ่าตัดช่องท้อง

4.5 แบบสังเกตการปฏิบัติงานของพยาบาลในการส่งเสริมการฟื้นฟูสภาพหลังการผ่าตัดช่องท้องในผู้ป่วยสูงอายุที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง มีลักษณะเป็นแบบการตรวจสอบรายการ (checklist) ประกอบด้วย การบันทึกเกี่ยวกับ วัน เวลาที่สังเกต และกิจกรรมการส่งเสริมการฟื้นฟูสภาพหลังการผ่าตัดช่องท้องในผู้ป่วยสูงอายุ ซึ่งแบ่งเป็น 2 ระยะ ดังนี้
 ในระยะก่อนผ่าตัด ประกอบด้วย 1) การเตรียมความพร้อมทางด้านร่างกาย 2) การเตรียมความพร้อมทางด้านจิตใจ 3) การสอนและการให้ความรู้ในการปฏิบัติตัวเพื่อการฟื้นฟูสภาพหลังการผ่าตัด และในระยะหลังการผ่าตัด ประกอบด้วย 1) การประเมินและติดตามสภาพร่างกายหลังการผ่าตัดช่องท้อง 2) การสนับสนุนและการส่งเสริมการฟื้นฟูสภาพหลังการผ่าตัด 3) การทบทวนและติดตามการส่งเสริมการฟื้นฟูสภาพหลังการผ่าตัด 4) การส่งเสริมการหายของแผลผ่าตัด 5) การจัดการอาการปวดแผลหลังการผ่าตัด 6) การบันทึกในรายงานเวชระเบียน โดยใช้วิธีการทำเครื่องหมาย ✓ หรือ ✗ ลงในช่องว่าง การปฏิบัติที่ตรงกับกิจกรรมที่สังเกตได้ โดยการให้ความหมายดังนี้

✓ หมายถึง ปฏิบัติถูกต้องในกิจกรรมที่กระทำ

✗ หมายถึง ไม่ปฏิบัติในกิจกรรมที่กระทำ

4.6 แบบสังเกตการปฏิบัติงานของแพทย์ ในการส่งเสริมการฟื้นฟูสภาพหลังการผ่าตัดช่องท้องในผู้ป่วยสูงอายุที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง มีลักษณะเป็นแบบการตรวจสอบรายการ (checklist) ประกอบด้วย การบันทึกเกี่ยวกับ วัน เวลาที่สังเกต และกิจกรรมการส่งเสริมการฟื้นฟูสภาพหลังการผ่าตัดช่องท้องในผู้ป่วยสูงอายุ ซึ่งแบ่งเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ในระยะก่อนผ่าตัด ประกอบด้วย 1) การเตรียมความพร้อมทางด้านร่างกาย 2) การเตรียมความพร้อมทางด้านจิตใจ และในระยะหลังการผ่าตัด ประกอบด้วย 3) การประเมินและติดตามสภาพร่างกายหลังการผ่าตัดช่องท้อง 4) การสนับสนุนและการส่งเสริมการฟื้นฟูสภาพหลังการผ่าตัด 5) การส่งเสริมการหายของแผลผ่าตัด 6) การจัดการอาการปวดแผลหลังการผ่าตัด 7) การบันทึกในรายงานเวชระเบียนโดยใช้วิธีการทำเครื่องหมาย ✓ หรือ ✗ ลงในช่องว่าง การปฏิบัติที่ตรงกับกิจกรรมที่สังเกตได้ โดยการให้ความหมายดังนี้

✓ หมายถึง ปฏิบัติถูกต้องในกิจกรรมที่กระทำ

✗ หมายถึง ไม่ปฏิบัติในกิจกรรมที่กระทำ

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา โดยหาความเชื่อมั่นตามเนื้อหาและความเที่ยงตรง มีขั้นตอนดังนี้

1. การหาความตรงตามเนื้อหา (content validity) แนวคำถามการสนทนากลุ่มและการสัมภาษณ์เชิงลึก แบบสังเกตการปฏิบัติตัวหลังการผ่าตัดช่องท้องของผู้ป่วยสูงอายุ และแบบสังเกตการปฏิบัติงานของพยาบาล และแพทย์ในการส่งเสริมการฟื้นฟูสภาพหลังการผ่าตัดช่องท้องในผู้ป่วยสูงอายุที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้น นำไปตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน คือ ศัลยแพทย์ 1 ท่าน พยาบาลผู้เชี่ยวชาญด้านการพยาบาลผู้สูงอายุ 1 ท่าน อาจารย์พยาบาลที่มีความเชี่ยวชาญด้านผู้สูงอายุ 1 ท่าน โดยแนวคำถามการสนทนากลุ่มและการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้ทรงคุณวุฒิโดยเสนอแนะให้ปรับเฉพาะภาษาที่ใช้ให้เข้าใจง่ายขึ้นและผู้ศึกษาได้นำไปปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ ในส่วนของแบบสังเกตการปฏิบัติตัวหลังการผ่าตัดช่องท้องของผู้ป่วยสูงอายุ และแบบสังเกตการปฏิบัติงานของพยาบาลและแพทย์ในการส่งเสริมการฟื้นฟูสภาพหลังการผ่าตัดช่องท้องในผู้ป่วยสูงอายุ นำมาคำนวณหาค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหา (Content Validity Index [CVI]) ได้ค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหาของแบบสังเกตการปฏิบัติตัวหลังการผ่าตัดช่องท้องของผู้ป่วยสูงอายุเท่ากับ 0.92 และค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหาของแบบ

สังเกตปฏิบัติงานของพยาบาลและแพทย์ในการส่งเสริมการฟื้นฟูสภาพหลังการผ่าตัดช่องท้องในผู้ป่วยสูงอายุเท่ากับ 0.96

2. การหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (reliability) ผู้ศึกษานำแนวคำถามการสนทนากลุ่มและการสัมภาษณ์เชิงลึกที่ผ่านการปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิแล้วไปทดสอบกับผู้ป่วยที่มีลักษณะคล้ายกับกลุ่มตัวอย่างของการศึกษาจำนวน 2 คน ผู้ดูแลผู้ป่วยสูงอายุจำนวน 2 คน พยาบาลวิชาชีพจำนวน 2 คน แพทย์จำนวน 1 คน เพื่อดูความชัดเจนของภาษาและความเข้าใจแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

3. การหาความเชื่อมั่นของการสังเกต ผู้ศึกษานำแบบสังเกตการปฏิบัติตัวหลังการผ่าตัดช่องท้องของผู้ป่วยสูงอายุ และแบบสังเกตการปฏิบัติงานของพยาบาล และแพทย์ในการส่งเสริมการฟื้นฟูสภาพหลังการผ่าตัดช่องท้องในผู้ป่วยสูงอายุ ไปทดลองใช้สังเกตพร้อมกับพยาบาลทางด้านศัลยกรรมที่มีประสบการณ์ในด้านการสังเกต โดยนำไปสังเกตการปฏิบัติตัวหลังการผ่าตัดช่องท้องในผู้ป่วยสูงอายุที่รักษาในหอผู้ป่วยศัลยกรรมชาย 2 โรงพยาบาลนครพิงค์ จำนวน 10 คน และสังเกตการปฏิบัติงานของพยาบาลจำนวน 10 คน แพทย์ จำนวน 5 คน ในการส่งเสริมการฟื้นฟูสภาพหลังการผ่าตัดช่องท้องในผู้ป่วยสูงอายุ โดยการสังเกตพร้อมกัน สังเกตรายเดียวกันแต่แยกบันทึกผลการสังเกต นำมาเปรียบเทียบและได้ค่าความเชื่อมั่นของการสังเกตเท่ากับ 1

การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง

1. ผู้ศึกษานำเสนอโครงการค้นคว้าอิสระ เอกสารข้อมูล โครงการวิจัยและความยินยอมของอาสาสมัครที่เข้าร่วม โครงการวิจัยเสนอต่อคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่และคณะกรรมการจริยธรรม โรงพยาบาลนครพิงค์ เพื่อรับรองการพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมการวิจัย หลังจากคณะกรรมการอนุมัติแล้วผู้ศึกษานำเอกสารดังกล่าวเสนอต่อผู้อำนวยการ หัวหน้ากลุ่มการพยาบาล โรงพยาบาลนครพิงค์

2. ในขั้นตอนการรวบรวมข้อมูล ผู้ศึกษาแจ้งให้กลุ่มตัวอย่างที่จะทำการศึกษาได้ทราบถึงวัตถุประสงค์ของการศึกษา ขั้นตอนในการศึกษาและการรวบรวมข้อมูล ขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล และชี้แจงสิทธิในการตอบรับหรือการปฏิเสธการเข้าร่วมการศึกษารั้งนี้ โดยได้รับการอนุญาตจากกลุ่มตัวอย่างเป็นลายลักษณ์อักษร สำหรับกลุ่มตัวอย่างการตอบรับหรือการปฏิเสธจะไม่มีผลต่อการรักษา ในระหว่างการทำการศึกษาถ้ากลุ่มตัวอย่างปฏิเสธ สามารถออกจากการศึกษาได้ก่อนที่การดำเนินการศึกษาจะสิ้นสุดลง โดยไม่ต้องบอกเหตุผล โดยการกระทำดังกล่าวจะไม่มีผลต่อการรักษาพยาบาลที่กลุ่มตัวอย่างจะได้รับ การ

บันทึกข้อมูลจะไม่มีการระบุชื่อของกลุ่มตัวอย่าง โดยจะทำเป็นรหัสแทนชื่อ มีการบันทึกและจดบันทึกข้อมูล ระหว่างการสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่มและมีการวิเคราะห์ในภาพรวม เก็บไว้เป็นความลับ ใช้เพื่อการศึกษาและนำเสนอในภาพรวม และจะใช้ประโยชน์จากผลการศึกษาต่อไป หากผู้ป่วยเห็นด้วย ผู้ศึกษาขอความร่วมมือในการเซ็นใบยินยอมเข้าร่วมการศึกษา

ขั้นตอนและวิธีการรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาดำเนินการรวบรวมข้อมูล โดยจะดำเนินการหลังจากได้รับการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรม คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่และคณะกรรมการจริยธรรมโรงพยาบาลนครพิงค์ โดยดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. ผู้ศึกษาขอหนังสือรับรองจากคณบดีคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ถึงผู้อำนวยการโรงพยาบาลนครพิงค์ พร้อมทั้งชี้แจงวัตถุประสงค์ในการทำการศึกษาและขออนุญาตเก็บข้อมูลตามขั้นตอน

2. เมื่อได้รับหนังสืออนุมัติจากผู้อำนวยการโรงพยาบาลนครพิงค์ ผู้ศึกษาพบหัวหน้ากลุ่มการพยาบาลและหัวหน้าหอผู้ป่วย เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์และขอความร่วมมือในการทำการศึกษา

3. ผู้ศึกษามีการสำรวจกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ป่วยสูงอายุ ผู้ดูแลผู้ป่วยสูงอายุ ทีมผู้บริหาร และทีมบุคลากรสุขภาพ ตามคุณสมบัติที่กำหนด ผู้ศึกษาแนะนำตัวเองและชี้แจงรายละเอียดในการทำการศึกษาและขอความร่วมมือในการเข้าร่วมการศึกษา พร้อมอธิบายถึงการพิทักษ์สิทธิ์แก่กลุ่มตัวอย่าง ถ้ากลุ่มตัวอย่างยินยอมเข้าร่วมการศึกษาให้ลงนามในใบยินยอมเข้าร่วมการศึกษา

4. ผู้ศึกษาทำการรวบรวมข้อมูล แยกตามกลุ่ม ดังนี้

4.1 กลุ่มผู้ป่วยสูงอายุ มีการรวบรวมข้อมูล ดังนี้ 1) มีการสัมภาษณ์ข้อมูลส่วนบุคคลก่อนการสนทนากลุ่ม และผู้ศึกษาทำการสนทนากลุ่ม โดยแบ่งผู้ป่วยสูงอายุออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มที่ 1 จำนวน 10 คนในวันที่ 10 มิถุนายน 2554 เวลา 14.00-15.00 น. และกลุ่มที่ 2 จำนวน 9 คนในวันที่ 8 กรกฎาคม 2554 เวลา 13.00-14.00 น. โดยใช้เวลา 60 นาที โดยใช้แนวคำถามในการสนทนากลุ่มครอบคลุมประเด็นด้านกระบวนการและผลลัพธ์ในระหว่างการสัมภาษณ์มีการบันทึกเสียงและมีผู้ช่วยในการจดบันทึกข้อมูลสำคัญขณะทำการสนทนากลุ่ม 2) คัดเลือกผู้ป่วยสูงอายุจากการสนทนากลุ่มมาสัมภาษณ์เชิงลึกรายบุคคลจำนวน 10 คน ใช้เวลา 45 นาทีต่อคน ระหว่างการสัมภาษณ์มีการบันทึกเสียงและจดบันทึกข้อมูลสำคัญทุกครั้งขณะทำการสัมภาษณ์ 3) มีการสังเกตการปฏิบัติตัวหลังการผ่าตัดช่องท้องของผู้ป่วยสูงอายุตั้งแต่วันแรกของ

การผ่าตัดจนกระทั่งผู้ป่วยสูงอายุจำหน่ายออกจากโรงพยาบาลโดยใช้แบบสังเกตการปฏิบัติตัวหลังการผ่าตัดช่องท้องของผู้ป่วยสูงอายุที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง 4) มีการบันทึกจำนวนครั้งของการได้รับยาแก้ปวด ภาวะแทรกซ้อนหลังการผ่าตัด และจำนวนวันนอนโรงพยาบาลหลังการผ่าตัดในแบบบันทึกที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้น โดยสำรวจจากรายงานบันทึกเวชระเบียนของผู้ป่วยในส่วนของแผนการรักษาของแพทย์ บันทึกทางการแพทย์พยาบาลและแบบรายงานอุบัติการณ์ในหอผู้ป่วย และสอบถามผู้ป่วยสูงอายุถึงจำนวนครั้งของการลุกเดินไปมาหลังผ่าตัดตามแบบบันทึกที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้น 5) ให้ผู้ป่วยสูงอายุมีการประเมินความพึงพอใจต่อการส่งเสริมการฟื้นฟูสภาพหลังการผ่าตัดช่องท้องในวันที่ผู้ป่วยสูงอายุจำหน่ายออกจากโรงพยาบาล

4.2 กลุ่มผู้ดูแลผู้ป่วยสูงอายุ มีการรวบรวมข้อมูล ดังนี้ 1) มีการสัมภาษณ์ข้อมูลส่วนบุคคลก่อนการสนทนากลุ่มและผู้ศึกษาทำการสนทนากลุ่ม โดยแบ่งผู้ดูแลผู้ป่วยสูงอายุจำนวน 2 กลุ่ม กลุ่มละ 5 คน กลุ่มที่ 1 ในวันที่ 17 มิถุนายน 2554 เวลา 13.00-14.00น. และกลุ่มที่ 2 ในวันที่ 15 กรกฎาคม 2554 โดยใช้เวลา 60 นาที โดยใช้แนวคำถามในการสนทนากลุ่มครอบคลุมประเด็นด้านกระบวนการและผลลัพธ์ในระหว่างการสัมภาษณ์มีการบันทึกเสียงและมีผู้ช่วยในการจดบันทึกข้อมูลสำคัญขณะทำการสนทนากลุ่ม 2) คัดเลือกผู้ดูแลผู้ป่วยสูงอายุจากการสนทนากลุ่มมาสัมภาษณ์เชิงลึกรายบุคคลจำนวน 5 คน ใช้เวลา 45 นาทีต่อคน ระหว่างการสัมภาษณ์มีการบันทึกเสียงและจดบันทึกข้อมูลสำคัญทุกครั้งขณะทำการสัมภาษณ์ 3) ให้ผู้ดูแลผู้ป่วยสูงอายุมีการประเมินความพึงพอใจต่อการได้รับการส่งเสริมจากบุคลากรสุขภาพในการส่งเสริมการฟื้นฟูสภาพหลังการผ่าตัดช่องท้องในวันที่ผู้ป่วยสูงอายุจำหน่ายออกจากโรงพยาบาล

4.3 ผู้บริหาร ได้แก่ หัวหน้าพยาบาลกลุ่มงานศัลยกรรม และหัวหน้าหอผู้ป่วย มีการรวบรวมข้อมูล ดังนี้ 1) มีการสัมภาษณ์ข้อมูลส่วนบุคคลก่อนการสัมภาษณ์เชิงลึก 2) มีการสัมภาษณ์เชิงลึกใช้เวลา 45 นาทีต่อคน โดยใช้แนวคำถามที่ครอบคลุมประเด็นด้าน โครงสร้าง กระบวนการ และผลลัพธ์ และมีการขออนุญาตบันทึกข้อมูลโดยการบันทึกเทป และจดบันทึกข้อมูลสำคัญทุกครั้งขณะทำการสัมภาษณ์

4.4 กลุ่มทีมบุคลากรสุขภาพ ได้แก่ พยาบาลและแพทย์ มีการรวบรวมข้อมูล ดังนี้ 1) มีการสัมภาษณ์ข้อมูลส่วนบุคคลก่อนการสัมภาษณ์เชิงลึก 2) มีการสัมภาษณ์เชิงลึกใช้เวลา 45 นาทีต่อคนโดยใช้แนวคำถามที่ครอบคลุมประเด็นด้าน โครงสร้าง กระบวนการและผลลัพธ์ และมีการขออนุญาตบันทึกข้อมูลโดยการบันทึกเทป จดบันทึกข้อมูลสำคัญทุกครั้งขณะทำการสัมภาษณ์ 2) มีการสังเกตการปฏิบัติงานของแพทย์จำนวน 5 คน พยาบาลจำนวน 13 คนในการส่งเสริมการฟื้นฟูสภาพหลังการผ่าตัดช่องท้องในผู้ป่วยสูงอายุโดยใช้แบบสังเกตการปฏิบัติงานของทีมบุคลากรสุขภาพในการส่งเสริมการฟื้นฟูสภาพหลังการผ่าตัดช่องท้องในผู้ป่วยสูงอายุที่ผู้ศึกษา

สร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรมก่อนการสัมภาษณ์เชิงลึก 3) มีการตรวจสอบการบันทึกในรายงานเวชระเบียนในส่วนของแพทย์ และบันทึกทางการแพทย์พยาบาล ในการส่งเสริมการฟื้นฟูสภาพหลังการผ่าตัดช่องท้องและไอบันทึกรายงานการเกิดอุบัติการณ์ต่าง ๆ ในหอผู้ป่วย

5. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล
6. สรุปผลการศึกษา

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล มีรายละเอียด ดังนี้

1. ข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์ด้วยสถิติพรรณนา โดยการหาค่าความถี่และร้อยละ
2. ข้อมูลเกี่ยวกับการฟื้นฟูสภาพหลังการผ่าตัด ได้แก่ จำนวนครั้งของการได้รับยาแก้ปวด จำนวนครั้งของการลุกเดินหลังผ่าตัด การเกิดภาวะแทรกซ้อนหลังการผ่าตัด และจำนวนวันนอนโรงพยาบาลในระยะหลังการผ่าตัด วิเคราะห์ด้วยสถิติพรรณนา โดยการหาค่า คะแนนต่ำสุด คะแนนสูงสุด ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงมาตรฐาน ความถี่และร้อยละ
3. ข้อมูลความพึงพอใจของผู้ป่วยสูงอายุและผู้ดูแลผู้ป่วยสูงอายุต่อการส่งเสริมการฟื้นฟูสภาพหลังการผ่าตัดช่องท้อง วิเคราะห์ด้วยสถิติพรรณนา โดยการหาค่าความถี่และร้อยละ
4. ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการสนทนากลุ่มและการสัมภาษณ์เชิงลึก ทำการจัดหมวดหมู่คำตอบตรงประเด็น โครงสร้าง กระบวนการและผลลัพธ์
5. ข้อมูลที่ได้จากการสังเกตการปฏิบัติตัวหลังการผ่าตัดช่องท้องของผู้ป่วยสูงอายุและการปฏิบัติงานของพยาบาลและแพทย์ ในการส่งเสริมการฟื้นฟูสภาพหลังการผ่าตัดช่องท้องในผู้ป่วยสูงอายุ วิเคราะห์ด้วยสถิติพรรณนา หาค่า ความถี่ และร้อยละ